

Yazılı Sınav - 1

1. Oluşumlarına göre yağış çeşitlerini yazıp aşağıdaki kutucuklar içine çizerek açıklayınız.

-Orografik- Yağış -Cephesel- Yağış -Konveksiyonel Yağış

2. Dünyada görülen iklim türleri 3 ana gruba ayrılır. Bu ayrıma göre iklim türlerini aşağıdaki şemada yazarak gösteriniz.

3. İklim değişikliğine neden olan insan faaliyetleri hakkında bilgi veriniz.

fosil yakıt kullanımı, ormansızlaşma, endüstriyel işletme ve yönetim uygulamaları

4. Nüfus dinamiği nedir? Nüfus dinamikleri denildiği zaman, nüfusun hangi özellikleri vurgulanmak istenir? Açıklayınız.

Nüfus dinamikleri denildiğinde doğum, ölüm, göç, yaş yapısı, cinsiyet oranı gibi demografik özellikler vurgulanarak toplumun nüfus artış hızı ve yapısal dönüşümleri analiz edilir.

5. Geçmişten günümüze dünya nüfusunda üç ani sıçrama yani artış olmuştur. Bu sıçramaları ve sıçramaya neden olan faktörleri yazınız.

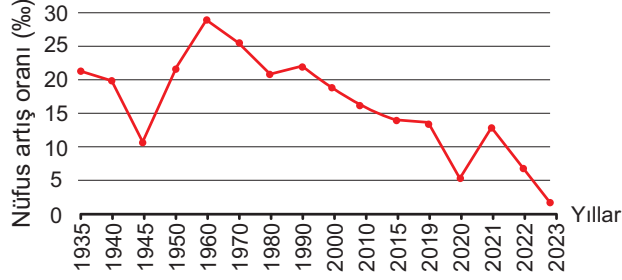
Birinci sıçrama; 1 milyon yıl önce insanların alet yapımını keşfetmesi
İkinci sıçrama; 10 bin yıl önce tarımın başlaması
Üçüncü sıçrama; 1800 yıllarında Sanayi Devrimi

6. Nüfus projeksiyonu ne demektir? Yapılan projeksiyonlara göre dünya nüfusunun 2100 yılında demografik göstergeler açısından nasıl bir durumda olması beklenmektedir?

Gelecekteki nüfusun büyüklüğünü ve yapısını tahmin etmek amacıyla demografik verilerin analiziyle yapılan bir öngördür.

Dünya nüfusunun yaklaşık 10,9 milyara ulaşması yaşanan nüfusun yanı sıra kıtasal olarak farklı büyüme hızları ile birlikte, bazı bölgelerde nüfusun azalması beklenmektedir.

7. Aşağıda Türkiye'nin 1935 - 2023 yılları arasında nüfus artış oranları gösterilmiştir.

- a. Grafiğe göre nüfus sayısının en az ve en fazla olduğu yıllar hangileridir?

En az 1935
En fazla 2023

- b. 1940 -1945 yılları arasında nüfus artış hızı niçin azalmıştır?

II. Dünya Savaşı nedeniyle genç erkek nüfus askere alındığı için

- c. 2000'li yıllardan sonra nüfus artış oranlarının genel olarak azalmasının nedenleri nelerdir?

Şehirleşme
Kadınların çalışma hayatına girmesi
Evlene yaşının yükselmesi
Ekonomik sorunların artması

8. Nüfus dağılışını etkileyen doğal faktörler ile beşeri - ekonomik faktörleri aşağıdaki şemaya yazınız.

9. Türkiye'de nüfusun sık olduğu yerler ile seyrek olduğu yerlere beşer tane örnek veriniz.

Sık ;
Kıyı Ege
İstanbul çevresi
Orta Karadeniz
Çukurova
Gaziantep çevresi
Seyrek;
Menteşe Yöresi
Tuz Gölü çevresi
Hakkari Yöresi
Taşeli ve Teke Platosu
Doğu Anadolu

Yazılı Sınav - 2

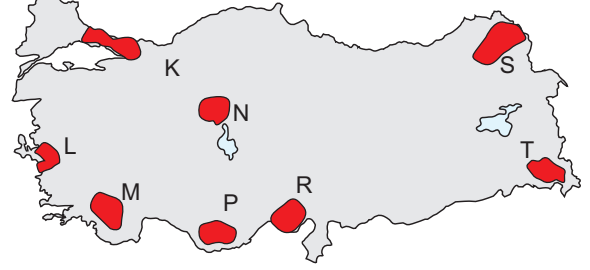
1. Kentsel ısı adası nedir? Kentsel ısı adasının nedenlerini açıklayınız.

Kentsel ısı adası, şehirlerin çevresindeki kırsal alanlara göre daha yüksek sıcaklıklara sahip olmasıdır. Genellikle asfalt, beton gibi malzemelerin yoğun kullanımı, yeşil alanların azalması, enerji tüketiminin artması ve insan faaliyetlerinin yoğunluğundan kaynaklanmaktadır.

2. Türkiye'de etkili olan iklim çeşitlerini ve görüldükleri yerleri yazınız.

*Step iklimi: İç Anadolu
Sert Karasal iklim: Erzurum - Kars çevresi
Akdeniz iklimi: Kıyı Ege, Güney Marmara ve Akdeniz kıyıları
Karadeniz iklimi: Karadeniz kıyı şeridi*

3. Aşağıdaki Türkiye haritasında harflerle gösterilen alanlarda nüfusun sık ya da seyrek olduğunu yazarak, nedenini açıklayınız.

Alan	Nüfu sık mı seyrek mi?	Nedeni
K	Sık	İş olanakları ve ulaşım
L	Sık	Ticaret ve turizm
M	Seyrek	Dağlık alan
N	Sık	Ulaşım ve idari şehir
P	Seyrek	Karstik ve dağlık alan
R	Sık	Tarım ve ticaret
S	Seyrek	Soğuk iklim
T	Seyrek	Dağlık arazi

4. Beyin göçü nedir? Beyin göçünün göç alan ve göç veren ülkeler açısından etkilerini açıklayınız.

yüksek eğitilmiş ve nitelikli bireylerin, daha iyi kariyer fırsatları ve yaşam koşulları arayışıyla kendi ülkelerinden başka ülkelere göç etmesi anlamına gelir. Göç veren ülkelerde beyin göçü, insan kaynağı eksikliği ve ekonomik geri kalmışlık gibi sorunlara yol açarken; göç alan ülkelerde ise nitelikli iş gücünün artması ve inovasyonun teşvik edilmesi gibi olumlu etkiler yaratmaktadır.

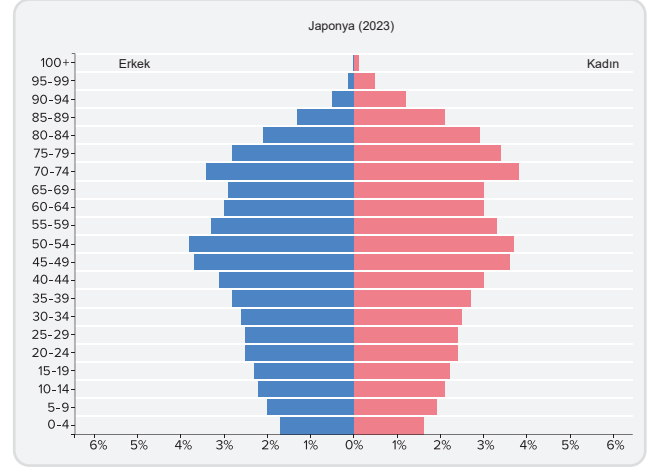
5. Küresel iklim değişikliğine neden olduğu düşünülen sera gazlarından 5 tanesini yazınız.

Karbondiyoksit (CO₂)
Metan (CH₄)
Azot oksit (N₂O)
Kloroflorokarbonlar (CFC'ler)
Su buharı (H₂O)

6. Küresel iklim değişikliğinin gelecekte meydana getirebileceği durumlar nelerdir? Açıklayınız.

Küresel iklim değişikliği, deniz seviyelerinin yükselmesi, aşırı hava olaylarının artması, ekosistemlerin bozulması, tarımsal verimliliğin azalması ve su kaynaklarının azalması gibi olumsuz durumların meydana gelmesine yol açabilir.

7. Aşağıda Japonya'nın 2023 yılına ait nüfus piramidi gösterilmiştir.

- a. Japonya' da 65 yaş üstündeki nüfus grubunda kadınların oranının erkeklerden fazla olması nasıl açıklanabilir?

Kadınların erkeklere göre daha uzun yaşaması genetik nedenlerle açıklanmaktadır.

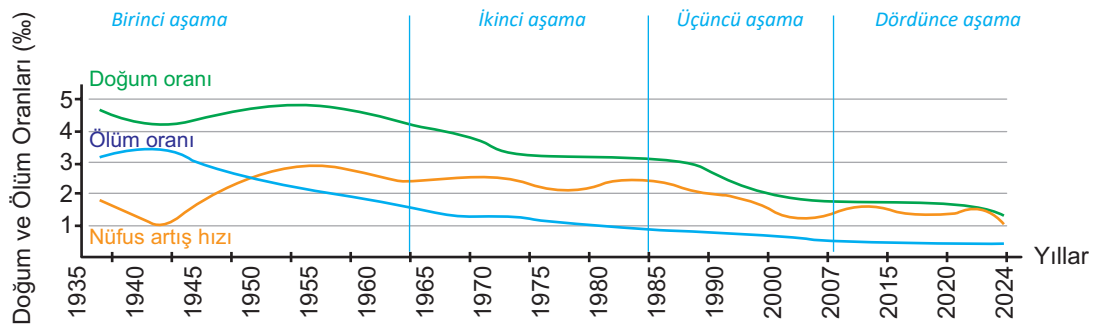
- b. Çocuk, olgun ve yaşlı nüfus oranları hakkında ne söylenebilir?

Çocuk ve yaşlı nüfus oranı, olgun nüfusa oranla daha azdır.

- c. Japonya demografik dönüşüm sürecinin hangi aşamasını yaşamaktadır?

Beşinci aşamadır. Çünkü doğum oranları çok az olduğundan nüfus sayısı da azalmaktadır.

8. Aşağıda verilen grafik üzerinde Türkiye'nin demografik dönüşüm aşamalarını dikey çizgilerle çizerek gösteriniz.

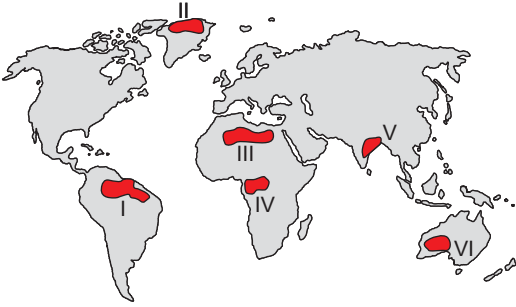
Yazılı Sınav - 3

1. Hava kütlesi nedir, tanımlayınız? Birbirinden farklı iki hava kütesinin karşılaşma alanlarında meydana gelebilecek hava olayları ve durumları hakkında bilgi veriniz.

benzer sıcaklık, nem ve basınç koşullarına sahip hava parçacıklarının oluşturduğu büyük bir hava kitlesidir.

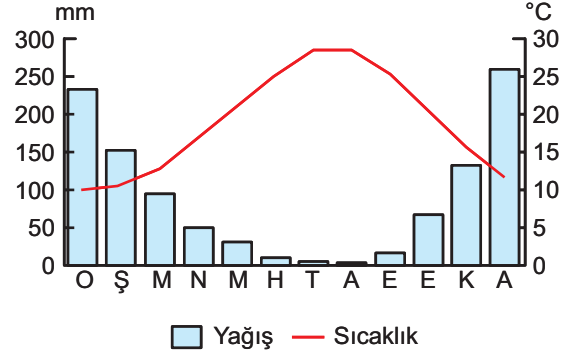
Genellikle fırtınalar, yağışlar ve hava sistemlerinin değişimi gibi dinamik hava olayları meydana gelebilir.

2. Aşağıdaki dünya haritasında numaralandırılmış alanlarda yağış miktarının az ya da fazla olduğunu belirterek bu alanların adını yazınız.

Alan	Alanın adı	Yağış az mı, fazla mı?
I	<i>Amazon</i>	<i>Fazla</i>
II	<i>Grönland</i>	<i>Az</i>
III	<i>Sahra</i>	<i>Az</i>
IV	<i>Kongo</i>	<i>Fazla</i>
V	<i>Hindistan</i>	<i>Fazla</i>
VI	<i>Orta Avustralya</i>	<i>Az</i>

3.

- a. Yukarıda verilen sıcaklık ve yağış grafiği ülkemizdeki hangi iklime aittir?

Akdeniz iklimi

- b. Bu iklimde en yağışlı ve en kurak mevsimler hangileridir?

En yağışlı Kış

En kurak Yaz

- c. Kış aylarında kar yağışları görülür mü, neden?

Görülmez, çünkü kış sıcaklıkları 0 derecenin üstündedir.

- d. Bu iklimin doğal bitki örtüsü nedir?

Maki adı verilen bodur çalı topluluklarıdır.

- e. Bu iklimin ülkemizde görüldüğü beş tane ili yazınız.

İzmir, Antalya, Mersin, Çanakkale, Hatay

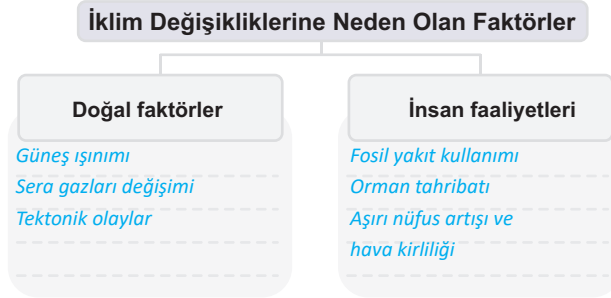
4. İklim değişiklikleri sonucu kutup buzullarının erimesi dünyanın geleceği açısından ne gibi sorunlara yol açabilir?

Deniz seviyelerinin yükselmesi, iklim düzeninin bozulması ve okyanus akıntılarında değişiklikler gibi ciddi sorunlara yol açabilir.

6. Yeryüzünde nüfusun sık olduğu alanları yazarak, bu yerlerde nüfusun sık olmasında etkili olan faktörleri açıklayınız.

ABD'nin doğusu- Sanayi ve ticaret
Hindistan ve Çin- Tarım ve uygun iklim koşulları
Nil Havzası - Tarım
Nijerya- Doğum oranlarının fazla olması
Avrupa - Sanayi ve ticaret

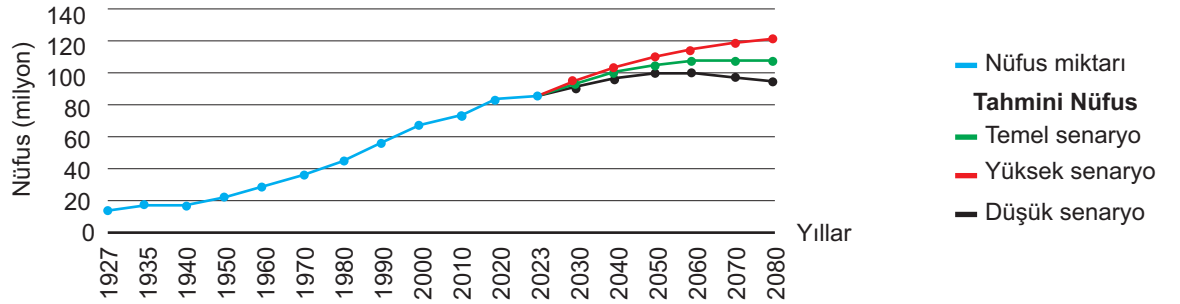
5. Aşağıdaki şemada iklim değişikliklerine neden olan doğal faktörler ve insan faaliyetlerine üçer tane örnek veriniz.

7. Göçlere neden olan; göç alan yerlerdeki çekici ve göç veren yerlerdeki itici faktörleri aşağıdaki tabloya yazınız.

Göç alan yerlerdeki çekici faktörler	Göç veren yerlerdeki itici faktörler
İş olanakları	Erozyon
Eğitim	Ekonomik sorunlar
Sağlık hizmetleri	Makineleşme
Ulaşım olanakları	Toprakların miras yoluyla bölünmesi

- 8.

Türkiye'nin 1927-2023 yılları arası nüfus miktarı ve 2024 - 2080 yılları arası nüfus projeksiyonları, TÜİK

Yukarıdaki grafiğe göre 2023 ile 2080 yılları arasında düşük nüfus artışı senaryosunun gerçekleşmesi durumunda Türkiye'yi ne gibi sorunlar beklemektedir?

Üretken nüfus azalacağı için ekonomik sorunlar baş gösterecektir.

Temel senaryoya göre Türkiye nüfusu hangi yıldan itibaren 100 milyonun üzerine çıkacaktır?

2040

Yazılı Sınav - 4

1. Türkiye'de yağış dağılımını gösteren bir harita incelenirse aşağıdaki tabloda verilen yerlerde yağışın az mı ya da fazla mı olacağını belirterek nedenini açıklayınız?

Bölge	Yağış az / fazla	Yağışın az / fazla olmasının nedeni
Antalya çevresi	fazla	Yükselti ve dağların kıyıya göre konumu
İğdır yöresi	az	Çukur alanda bulunması
Doğu Karadeniz	fazla	Deniz etkisi ve yükselti
Tuz Gölü çevresi	az	deniz etkisine kapalı olması
Menteşe yöresi	fazla	yükselti fazlalığı ve denize yakınlık

2. Kentsel ısı adası etkisinin önlenmesi için neler yapılabilir? Açıklayınız?

yeşil alanların artırılması, binaların yalıtımının güçlendirilmesi, açık alanların daha fazla ağaçlandırılması ve açık renkli yüzeylerin kullanımı gibi sürdürülebilir şehir tasarım stratejileri uygulanabilir.

3. Yeryüzünde çöl ikliminin daha çok 30° enlemleri civarında görülmesinin sebebi nedir? Bu iklimin insan yaşamına elverişli olmamasının nedenleri nelerdir?

bu bölgelerde alçalan hava akımlarının oluşması ve nemin azalmasıdır; bu iklimin insan yaşamına elverişli olmamasının nedenleri ise aşırı sıcaklıklar, düşük yağış miktarı ve su kaynaklarının kıtlığıdır.

4. Türkiye'de iklim çeşitliliğinin fazla olmasının nedenleri nelerdir? Bu çeşitliliğin ülke ekonomisi ve turizm üzerinde ne gibi olumlu etkilerinden söz edilebilir?

Yer şekillerinin çeşitlilik göstermesi ve coğrafi konumudur. çeşitli tarım ürünlerinin yetişmesine, zengin ekoturizm fırsatlarına ve farklı iklimlere uygun turizm aktivitelerine olanak tanır.

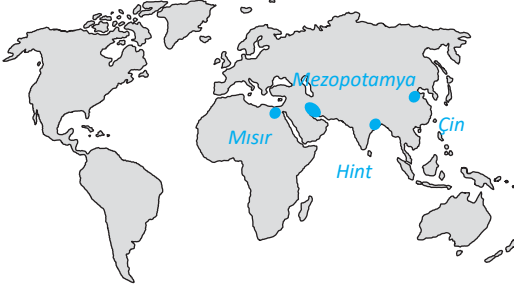
5. Küresel iklim değişimleri ile ilgili araştırmalarda bilim insanları hangi bulguları kullanır? Örnekler veriniz.

Deniz Seviyesi Ölçümleri
Ağaç Halkası Analizleri
Buzullardaki ve Kutup Buzullarındaki Değişimler

6. Türkiye nüfusunun tarihsel gelişiminde 1927 - 1960 yılları arasında genel olarak hızlı bir nüfus artışı yaşanmasına rağmen, 1960 - 1985 arasında nüfus artış hızının düştüğü görülmüştür. Bu dönemler arasındaki farklılığı ve nedenlerini açıklayınız.

1927-1960 yılları arasında Türkiye'de hızlı nüfus artışı, doğum oranlarının yüksekliği ve tarımsal gelişmelerle desteklenirken; 1960-1985 döneminde artış hızının düşmesi, aile planlaması, ekonomik değişimler ve eğitim seviyesinin artması gibi faktörlerden kaynaklanmıştır.

7. Günümüzden 10 bin yıl önce neolitik çağda tarımsal hayatın başlaması ve insanların yerleşik hayata geçmesiyle Mezopotamya, Çin'in doğusu, Hindistan ve Mısır'da nüfusta ani bir sıçrama olmuştur. Sözü edilen bu alanları aşağıdaki haritada tarayarak ve harita üzerine adlarını yazarak gösteriniz.

Sözü edilen bu alanlarda yerleşmelerin kurulmasında etkili olan faktörleri yazınız.

İlman iklim
Verimli toprak
Tatlı su kaynakları
Ulaşım

8. Mübadele göçü nedir? Örnek vererek açıklayınız.

Mübadele göçü, nüfus değişimidir. Türkiye ile Yunanistan arasında 1923'teki nüfus mübadelesi sırasında gerçekleştirilen, Türklerin Yunanistan'dan, Rumların ise Türkiye'den zorunlu olarak yer değiştirdiği bir süreçtir.

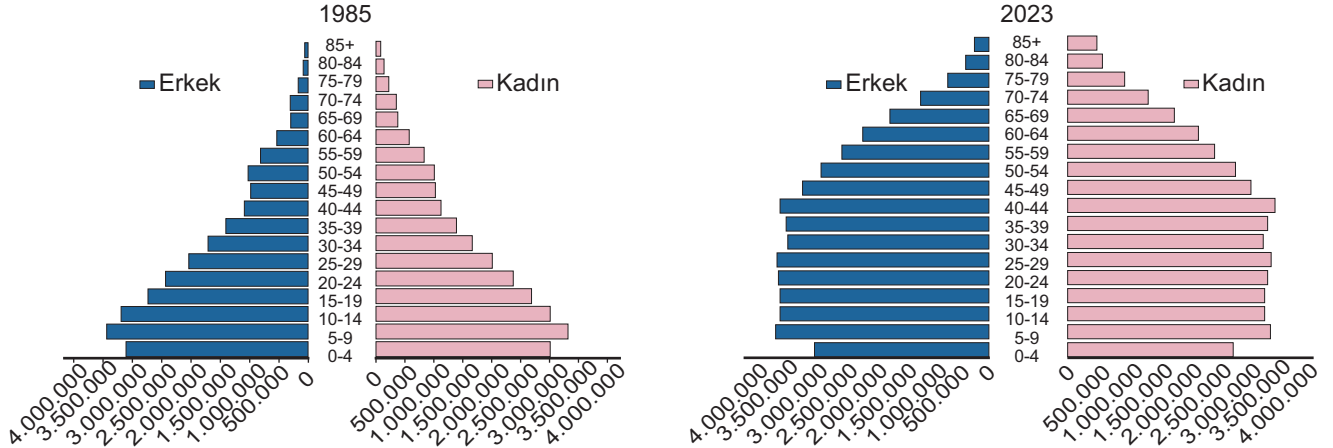
9. Doğal nüfus artışı, gerçek nüfus artışı ve ortanca yaş kavramlarını açıklayınız.

Doğal Nüfus Artışı: Doğumlar ile ölümler arasındaki farkla hesaplanan nüfus artışıdır.

Gerçek Nüfus Artışı: Göçlerin etkisiyle birlikte doğum ve ölüm oranlarının hesaplandığı, toplam nüfus artışını gösteren değerdir.

Ortanca Yaş: Bir nüfusun yaş dağılımında, yaşların sıralandığında tam ortada bulunan yaş değeridir.

10. Aşağıda Türkiye'nin 1985 ve 2023 yıllarına ait nüfus piramitleri verilmiştir.

- a. Buna göre 1985'ten 2023'e kadar geçen zamanda nüfus artış oranında ve nüfus sayısında nasıl bir değişim olduğu söylenebilir?

Nüfus artış oranı azalmış,
Toplam nüfus artmıştır.

- b. Türkiye'de yaşlı ve genç nüfus oranlarında nasıl bir değişim yaşanmıştır?

Yaşlı nüfus oranı artarken, genç nüfus oranı azalmıştır.